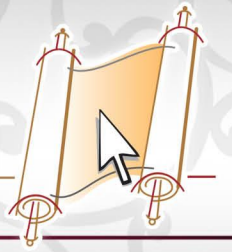

פרשה מבוארת

ע"פ רבנו האברבנאל

לע"נ הרב יעקב יצחק בן ר' אברהם דוד ז"ל ורעייתו מרת ברוריה בריינה בת ר' שלמה הכהן ע"ה

שתי הלכות ביום

גליון 51

פרשת קדושים

"איש אמו ואביו תיראו זאת שבתתי תשמרו אני ה' אלהיכם" (ויקרא פרק יט, ג-ה)

שאלה: מדוע במצוות אלו, וכן בחלק מהמצוות הבאות, אמר הכתוב בסיום כל מצוה 'אני ה' אלוהיכם'.

תשובה: חזרה התורה וציוותה כאן על מצוות שכבר ציוותה עליהם במקומות אחרים, ובאה לומר שאף את המצוות השכליות, כמו שמירת שבת [שכל אדם רוצה לנוח יום אחד בשבוע], או כיבוד אב ואם, וכיוצא בהם, אל תקיימו אותם מפני שאתם מבינים בדעתכם שהם טובים לכם, אלא מפני ציווי ה', ולכן אמרה התורה על מצוות אלו 'אני ה' אלוהיכם', שציווית עליהם, ומחמת כן עליכם לשומרם. (שאלה ב).

"וכי תבאו אל הארץ ונטעתם פל עץ מאכל וערלתם ערלתו את פריו שלש שנים יהיה לכם ערלים לא יאכל" (ויקרא פרק יט, כג)

שאלה: הרי יש כלל בעניני המצוות, שכל מצוה שהיא תלויה בארץ אינה נוהגת אלא בארץ ישראל, ומדוע מצוות ערלה נוהגת בחוץ לארץ. וכיון שהיא נוהגת בחוץ לארץ, מדוע פתחה התורה ואמרה 'וכי תבואו אל הארץ'.

תשובה: טעם מצוות ערלה הוא כיון שהיתה דרכם של עובדי עבודה זרה לעשות פעולות שונות כדי לזרז [לפי מחשבתם] את צמיחת הפירות באילן, וכדי להרחיק את בני ישראל מהדמיונות הללו צוה ה' שבכל שלשת השנים הראשונות של העץ יהיה אסור לאכול את פירותיו, וכך לא ינסו לעשות מעשים וענינים השייכים לעבודה זרה כדי למהר את צמיחת הפירות. וכיון שזהו טעם המצוה, חייבה זאת התורה גם בארץ וגם בחוץ לארץ [ומצוות התלויות בארץ הנוהגות רק בארץ הן מצוות השייכות לשבייתת הקרקע בשמיטה וביובל, או ההפרשת תרומות ומעשרות לצורך הכהנים והלויים, שאלו מצוות שטעמם שייך רק בארץ ישראל ולא בחוץ לארץ]. אמנם הקדימה התורה ואמרה 'כי תבואו אל הארץ', כדי לומר להם, אף שאתם כעת במדבר, ומשתוקקים להכנס לארץ ישראל ולנטוע אילנות ולאכול מפירות הארץ, אל תעשו מעשים השייכים לעניני עבודה זרה כדי למהר את צמיחת הפירות, כיון שבין כך יהיו פירות הארץ אסורים בשלש השנים הראשונות של הנטיעה. (שאלה ה).

"לא תאכלו על הדם לא תנחשו ולא תעוננו... את שבתתי תשמרו ומקדשי תיראו אני ה' אל תפנו אל האבת ואל הידוענים אל תבקשו לטמא"

בהם אני ה' אלהיכם, מפני שיבה תקום והדרת פני זמן ויראת מאלהיך אני ה'" (ויקרא פרק יט, כו, ל-לב)

שאלות: א. מדוע לאחר איסורי 'לא תנחשו ולא תעוננו', ועוד עבירות שהם מעניני עבודה זרה, חזרה התורה וכתבה 'את שבתותי תשמרו', והרי כבר נאמר ציווי זה בתחילת הפרשה. ב. מדוע נסמכו האיסורים של פניה אל האובות והידוענים, שהם ממיני עבודה זרה של הגדת העתידות, למצוות הידור פני זקן וקימה מפני שיבה.

תשובה: לאחר שהזירה התורה מפני עשיית דברים שהיו נוהגים בהם עובדי עבודה זרה, כדי להגיע לפי טעותם לתועלת ורווח שיהיו להם בעולם הזה, מסיימת התורה ואומרת 'את שבתותי תשמרו', ועל ידי זה תתבוננו בחידוש העולם ובריאתו על ידי ה', ותדעו שתוכלו להשיג את כל הדברים על ידי הליכה בחוקות ה' ומצוותיו, ולא על ידי עבודה זרה. ולאחר מכן הוסיפה התורה שגם האובות והידוענים, שעל ידם ניתן כביכול לדעת את העתידות, אל תפנו אליהם כלל, ואם בכל זאת תרצו לדעת כיצד לנהוג ומהם הדרכים האמיתיות לנהוג בהם, לכו אל הזקנים והנביאים שבימכם, והנביאים יאמרו לכם את העתידות, והזקנים יאמרו לכם את הדרכים הנכונות ללכת בהם, בלא שתצטרכו לטעות אחרי עבודות זרות ומגידי עתידות בדרכי עבירה. (שאלות יא-יב).